

HERTOGPOST januari 2019

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging 31^e jaargang nummer 1

Geachte leden,

Hierbij nodigen wij u uit voor de bijeenkomst op donderdag 24 januari a. s. in zaal 1 van sociaal cultureel centrum 'De Helftheuvel', Helftheuvelpassage 115, 5224 AC te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur.

Agenda bijeenkomst 24 januari 2018

1. Opening, verslag 20 december j. l., ingekomen stukken en mededelingen
2. Voorstel tot benoeming van de heer Hans Asbreuk als bestuurslid
3. '5 + 1 = 6', PPP-tje door Huber van Werkhoven
- 4. WILDE VEILING**
(Reglement Wilde Veiling: zie pag. 6)
5. Rondvraag
6. Sluiting

In deze Hertogpost o. m.:

- ❖ François Haverschmidt, alias Piet Paaltjens
- ❖ Albumblad: Harrie de Kok
- ❖ Type Veth: enkel- en meervoudige frankeringen (17)
- ❖ Kunst op de Kaart (5): Menso Kamerlingh Onnes
- ❖ Een vliegenvlugge briefkaart uit 1899

Hans Asbreuk kennen wij als degene die al geruime tijd samen met Joep van Zijl het winkeltje bemant van de Nieuwtjesdienst. In het Albumblad van december 2016 konden we al eens nader met hem kennismaken. Tot ons genoegen heeft hij zich bereid verklaard het bestuur van de vereniging verder op sterkte te willen brengen en de functie op zich te nemen van directeur van de Nieuwtjesdienst. Zijn samenwerking met Joep van Zijl wordt onveranderd voortgezet.

VERSLAG van de BIJeenKOMST van 20 DECEMBER 2018

1. Opening: Exact om 20.00 uur zitten alle 70 aanwezigen er helemaal klaar voor. Het zou een gedenkwaardige avond worden, maar dat wist de voorzitter op dat moment nog niet. Hij heet iedereen van harte welkom op deze laatste bijeenkomst van het jaar 2018. Er staan ons inderdaad een heleboel verrassingen te wachten. Allereerst worden de volgende leden geëxcuseerd: zij hebben zich afgemeld voor vanavond. De heren Nabbe, Van der Haagen, Tilstra en Van Beurden. Ook mevrouw Jacqueline Spierings is niet aanwezig vanwege haar gezondheid. Zij hoopt er de volgende keer wel weer te zijn. Wij wensen haar heel veel sterkte. Ook Anne van Driel groet ons allen vanuit het mooie Zaltbommel.

Er is ook droevig nieuws: twee van onze leden zijn in de afgelopen weken overleden: de heren P.J. Rens uit Heeze en de heer R. Hoffman uit Hintham. Ter nagedachtenis houden we één minuut stilte.

Het verslag van 22 november wordt, onder dankzegging, zonder wijzigingen vastgesteld. De voorzitter geeft nog een toelichting op een stukje in de Hertogpost op pag. 5. Dat heeft te maken met een subsidieverzoek van onze vereniging bij de gemeente 's-Hertogenbosch. Dat geldt voor Bossche ingezetenen van 65 jaar en ouder. Vandaar dat we graag uw geboortedatum willen noteren. En toen.....

2. De grote verrassing: Burgemeester Mikkers van 's-Hertogenbosch betrad de zaal en verraste menige aanwezige. In zijn gevolg vele familieleden, vrienden en bekenden van de voorzitter, alsmede veel gewaardeerde vertegenwoordigers uit de wereld van de Filatelie. Peter Teurlings was verbijsterd, want zij kwamen allemaal voor hem naar de Helftheuvel. Peter nam het roer in handen. Mar nadat hem de microfoon ontfutseld was, kon de burgemeester met zijn Laudatio beginnen. Hij benadrukte alle verdiensten van Peter voor onze vereniging en ver daarbuiten. Het had daarom Zijn Koninklijke Hoogheid de Koning behaagd om het te benoemen tot **Lid van de Orde van Oranje-Nassau!** De

**'s-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl**

**Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl**

**ING rek.nr. NL76 INGB 0001 0779 71
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt in 2019 binnen Nederland € 37,50**

**Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliothecaris E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
PR Carel Trietsch E-mail: pr@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl**

versierselen werden hem opgespeld door de heer Mikkers en de bijbehorende documenten overhandigd. We lassen een pauze in om te feliciteren, een drankje te nuttigen en bij te komen van alle consternatie. Na een klein halfuurtje gaan we toch maar weer over tot de orde van de dag.

Burgemeester Mikkers speldt de versierselen op, terwijl Gidie trots en tevreden (ze heeft de verrassing voor haar man Peter stil kunnen houden!) toekijkt. Op de achtergrond secretaris René Kok, die ook niet onschuldig is aan dit gebeuren.

De verkoping: Alsof er niets gebeurd was, pakte onze voorzitter de draad weer moeiteloos op en gingen we over tot de veiling van vanavond. De show must go on, en we hadden immers nog 175 kavels voor de boeg. Dat ging in het bekende tempo, en veel kavels gingen vlot van de hand. Helaas waren er vanavond geen CCCP/USSR-verzamelaars in de zaal. Veel van die kavels gingen retour bij gebrek aan belangstelling. Op enkele onverwachte kavels ontstond een ware biedexplosie. Uiteindelijk nam ik weer veel tevreden gezichten waar. Vervolgens was het tijd voor het volgende hoogtepunt van de avond:

4. De Bingo: Er was nog enige verwarring door de burgemeester gesticht over het al of niet legale karakter van dit kansspel! Maar wij vormen als vereniging een besloten gezelschap, dus zijn volgens mij deze regels niet van toepassing. We hadden twee prachtige, spannende rondes, met uiteindelijk toch voor bijna iedereen in elke ronde een prijsje.

5. De rondvraag: leverde van de kant van mevrouw van Ooyen een woordje van dank op voor alle ontvangen postzegels, en van de kant van de heer Hoogeboom een dankwoordje naar de heren Van Werkhoven en Kok voor hun aandeel in de tekstvoorbereiding bij de Laudatio van Peter Teurlings.

6. Cadeautje/ surprise/ sluiting: bijna traditioneel aan het einde van een mooi postzegeljaar sluit de voorzitter (rond 22.45 uur) deze memorabele bijeenkomst af, met de wens voor fijne feestdagen en het allerbeste in 2019. Iedereen ontvangt een mooie filatelistische verrassing. Wel thuis aan een ieder, en over een paar minuten kunnen de aangeschafte kavels afgerekend en opgehaald worden.

René Kok, secretaris

Een mooie gelegenheid om het bestuur eens op de foto te zetten, gegroepeerd voor de kerstboom en staande rondom de voorzitter met het lintje op de borst.

V. l. n. r.: Huber van Werkhoven (redacteur Hertogpost), Wim Rovers (nieuwtjesdienst, webmaster), Peter Teurlings (voorzitter), Carel Trietsch (public relations), René Kok, (secretaris), Bart Schellekens (penningmeester).

-0-0-0-

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

De **volgende Bijeenkomst** van de vereniging is op donderdag 28 februari a. s. om 20 uur in scc De Helftheuvel. Zaal 1 is om 19 uur open.

De **volgende Postzegelinstuif/ruilbeurs** van de vereniging is op zaterdag 9 februari a. s. van 10 tot 12.30 uur in scc De Helftheuvel. U kunt de kavels inzien van de februariveiling en niet-verkochte kavels van vorige verkopeningen alsnog kopen.

De volgende Bossche **Postzegelbeurs Zoetelief** is op zondag 3 februari van 9.30 tot 12.30 uur in de Noorderkroon bij de Ploosche Hof. Adres: Manis Krijgsmanhof 71, 5233 BR 's-Hertogenbosch.

De 31e **FILATELIEBEURS** zal worden gehouden op zaterdag 26 januari en zondag 27 januari 2019 (aanvang 10 uur) in Dudok Arena op het Arenapark in Hilversum. (Arena 303, 1213 NW Hilversum)

Er zullen weer ca. 100 stands (handelaren en verenigingen) aanwezig zijn, zodat er volop keus is aan alles op het gebied van postzegels, brieven en aanverwante zaken. Ook stands van Post-NL en de Deutsche Post zullen aanwezig zijn, en een stand van het Maandblad Filatelie. Gratis toegang; gratis parkeren.

De maandelijkse **Ruilbeurs in Berkel-Enschot** vindt dit jaar plaats in een nieuwe locatie: Cultureel Centrum 'De Schalm', Ons Koningsoord (in de foyer), Trappistinnentuin 77, 5057 DJ.

De beurzen zijn op zondag van 10 tot 13 uur: 20 januari, 17 februari, 17 maart, 28 april, 19 mei, 16 juni, 15 september, 20 oktober, 17 november en 15 december.

Voor wie het nog niet in zijn/haar agenda heeft staan: **NOVIO-FAIR 2019** vindt plaats op zaterdag 9 en zondag 10 maart a. s. Een postzegel-tentoonstelling en grote internationale postzegelbeurs, georganiseerd in samenwerking tussen de filatelistenvereniging NovioPost & de Stichting Hertogpost.

O. C. Huisman Sporthal, Dennenstraat 25, 6543 JP te Nijmegen.

HERHAALD VERZOEK

Voor wie het nog niet heeft gedaan: In verband met een **subsidieverzoek** van de vereniging bij de gemeente 's-Hertogenbosch zouden wij moeten weten welke leden 65 jaar of ouder zijn. Daarom verzoekt het bestuur de leden om hun **geboortedatum** door te geven, eventueel in combinatie met hun mobiele telefoonnummer en email-adres. Bij voorkeur via email aan webmaster@hertogpost.nl. Of aan het postadres van de secretaris (zie kader op pag. 2).

Uw privacy is gewaarborgd conform de regels die daarvoor gelden bij de vereniging in aansluiting bij de wet AVG.

Ieder lid van de vereniging kan kavels aanbieden voor de Wilde Veiling.

- De aanbieder koopt ad 25 cent per kavel twee identieke nummerstickers.
- De aanbieder dient zelf bij te houden welke van zijn of haar kavels zijn verkocht.
- De inzet van de kavels is 50 cent. Per bod is de verhoging eveneens 50 cent.
- Er wordt geen provisie berekend.
- De aanbieder houdt zijn kavels bij zich totdat hij aanwijzing krijgt waar hij zijn kavels ter inzage kan inleveren.
- De veiling gaat in blokken van tenminste 100 kavels.
- Het aantal kavels is maximaal 400.
- Elke aanbieder kan per blok van 100 kavels ten hoogste 25 kavels inbrengen.
- Gedurende de pauzes tussen de blokken kunnen de kavels van het nieuwe blok worden bezichtigd.
- Nadat alle blokken zijn geveild,
  - rekenen kopers de gekochte kavels af en halen deze op
  - halen aanbieders de niet verkochte kavels weer op tegen inlevering van de betreffende nummersticker
  - wordt afgerekend met de aanbieders.
- Kavels kunnen alleen worden ingeleverd tijdens de avondbijeenkomst zelf.
- In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist de veilingmeester.

Dringend verzoek aan de verkopers de kavels in te leveren vóór 19.30 uur, zodat op tijd en met opgeruimde tafels de verkoop kan beginnen.

***DE VERKOOP VAN NUMMERSTICKERS ZAL
DAAROM STOPPEN OM 19.30 UUR.***

N. B. Bij het bekijken van kavels s. v. p. pincet gebruiken.

Beste verzamelaars!

Het jaar is nog maar net begonnen of het eerste filatelie spektakel dient zich al aan – DE WILDE VEILING – op 24 januari.

Misschien had u die datum nog niet genoteerd, vandaar dit geheugensteuntje. We willen samen een bruisende start van ons filatelistisch jaar maken met deze verrassende veiling. Daarmee bedoelen we niet alleen dat elk ticket maar € 0,25 kost, maar ook dat u de kans hebt om voor een attractief bedrag een of meerdere mooie kavels te bemachtigen.

De veilingmeester kan 400 nummers veilen, dat gaat in rap tempo en vergt het nodige van zijn stembanden, maar.....dat heeft hij er graag voor over. Als we allemaal komen moet dat aantal dus een peulenschil zijn!

Daarom nodigen we u allen uit om uw filateliekast, albums, insteekboeken en dozen te openen en te kijken of u een aantal interessante kavels kunt samenstellen. Hoe meer u andere verzamelaars weet te prikkelen, hoe beter u verkoopt!

Laten we er samen een fantastische veiling van maken waarbij iedereen, na afrekening, voldaan naar huis kan gaan om verder te gaan met onze passie – de filatelie

Carel Trietsch,
PR

EEN VLEGENSVLUGGE BRIEFKAART UIT 1899

Tegen het einde van de 19^e eeuw was de post verreweg het belangrijkste communicatiemiddel. Telegram en telefoon behoorden voor de meeste mensen financieel nog niet tot de mogelijkheden. De briefkaart, hoewel de inhoud voor iedere postbeambte was te lezen, genoot een grote populariteit. In die periode werden er in Nederland jaarlijks ongeveer 70 miljoen verzonden, nauwelijks minder dan gesloten brieven. Het briefkaarttarief bedroeg dan ook slechts 2½ cent, de helft van brieven van het eerste gewicht. Het postvervoer was bovendien uitstekend georganiseerd. En van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat pufden de met post geladen stoomtreinen door het land. Bovenstaande briefkaart laat zien hoe voorbeeldig de dienstverlening in die dagen verliep.

De briefkaart ging op maandag 13 november 1899 in Valkenburg vóór 6 uur 's ochtends (stempel 12-6V) op de post.

De kaart arriveerde in Den Bosch tussen 11 en 12 uur 's ochtends (stempel 11-12V). En de besteller in deze stad

met kraag- en stempelnummer 17 wilde hem tijdens de derde bestelronde van die dag (stempel C 17) uitreiken op het adres 145 Kanaal (zo heette de Zuid-Willemsvaart in de volksmond). Hij kon hem echter meteen weer mee terugnemen naar het postkantoor, want de geadresseerde J. de Visser verbleef die dag in Hotel Pollen te Venlo.

Tussen 2 en 3 uur 's middags (stempel 2-3N) kwam de kaart op het Bossche postkantoor weer in behandeling. Vlug naar het station. En begin van de avond, tussen 7 en 8 uur (stempel 7-8N) arriveerde zij op het postkantoor van Venlo. Besteller met kraag- en stempelnummer 8 nam haar mee op de vijfde(!) bestelronde van die dag (stempel E 8) en leverde haar af bij Hotel Pollen.

H. v. W.

De (schijnbare?) rust bij station Valkenburg in 1899.

-O-O-O-

NIEUWS VAN DE BIBLIOTHEEK

De twee mannen van de Nieuwtjesdienst, Joep en Hans, zijn even ingesprongen om de uitleen van catalogussen doorgang te laten vinden. Inmiddels hebben twee anderen zich gemeld om gezamenlijk de taak van bibliothecaris op zich te nemen. Het zijn Jaap Zwartepoorte en Mark van den Berg, beiden sinds kort lid van de vereniging en graag bereid hun steentje bij te dragen. We wensen hen veel genoegen en succes met deze voor veel leden nuttige functie.

Ander nieuws: Het boeken- en tijdschriftenbestand van de vereniging rust tijdelijk in een opslagplek ergens in het mooie Brabantse land. Dat heeft lang genoeg geduurd. Een dezer dagen keert dit deel van de bibliotheek, zij het enigszins uitgedund en geselecteerd op doelmatigheid, terug naar 's-Hertogenbosch. Naast de kast voor de catalogi staat sinds korte tijd een nieuwe stalen kast waarin de bibliotheek zal worden geplaatst.

Deze kast is een geschenk van een in Waalwijk gevestigd bedrijf: Hoka Quality

Products BV. Tevens heeft de manager van dit bedrijf opslagruimte beschikbaar gesteld voor verzamelingen uit nalatenschappen die nog even moeten wachten voordat zij aan de beurt zijn om bij de vereniging te worden geveild.

Heer Snijders: hartelijk dank!

FRANÇOIS HAVERSCHMIDT, ALIAS PIET PAALTJENS

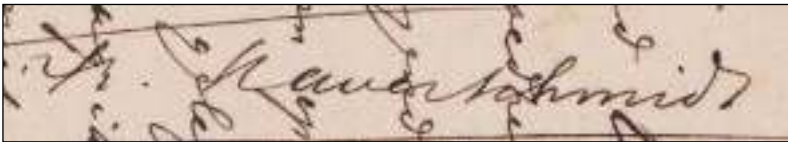
(1835-1894)

door Hans Kremer

Onlangs kwam ik in een schoenendoos met wat oudere, eerder bekeken poststukken, een eenvoudige briefkaart uit 1890 tegen (afb. 1). Ik besloot nog eens te lezen wat de afzender te vertellen had. Het was niet echt veel bijzonders maar wat me ineens opviel was de naam van de afzender: Fr. Haverschmidt (afb. 2).

Afb. 1: Briefkaart verstuurd van Schiedam naar Amsterdam in 1890.

Afb. 2: François Haverschmidts handtekening.

De naam Haverschmidt kwam me bekend voor van mijn middelbare schooljaren. Afgaande op het jaar (1890), naam, plaats van versturen (Schiedam) en Margot (Haverschmidts dochter, genoemd in de tekst van de kaart) ga ik ervan uit dat het hier gaat om François Haverschmidt, beter bekend onder zijn alias van 'Piet Paaltjens'.

François Haverschmidt (ook wel gespeld als HaverSchmidt) wordt op 14 februari 1835 geboren in Leeuwarden. Zijn vader is apotheker en wijnhandelaar. Hij logeert vaak bij zijn grootvader die predikant was, en

HaverSchmidt besluit om later ook dominee te worden. In 1851 doet hij eindexamen gymnasium. Omdat zijn ouders hem als zestienjarige te jong vonden voor het studentenleven, blijft hij nog een jaar in Leeuwarden. In die tijd leest hij veel, o. a. de werken van Heine, Goethe, Schiller, Hugo en Dickens.

Afb. 3: François Haverschmidt.

Leiden

Na een jaar begint hij zijn studies in Leiden, waar hij godgeleerdheid gaat studeren. Student HaverSchmidt raakt in Leiden onder de invloed van de ‘moderne’ richting in de theologie, waarbij de Bijbel minder letterlijk wordt genomen, en er meer ruimte komt voor het eigen geweten van de gelovige. HaverSchmidt is een goede student, maar hij neemt ook druk deel aan het Leidse studentenleven. Hij is lid van de vereniging Minerva en op de sociëteit draagt hij regelmatig zijn gedichten voor. Ook schrijft hij veel voor de studentenpers.

In de Leidse Studenten-almanak voor het jaar 1856 verschijnt een bijzondere publicatie van de hand van François HaverSchmidt: ‘Bloemlezing uit de dichterlijke nalatenschap van Piet Paaltjens’. HaverSchmidt doet alsof zijn alter-ego Piet Paaltjens recent was overleden en hem zijn gedichten heeft nagelaten. HaverSchmidt weet de maskerade zo goed vol te houden, dat het soms lijkt of hij er zelf in gelooft.

Foudgum

Na zijn afstuderen wordt hij in 1859 predikant te Foudgum (Friesland), niet ver van Dokkum. In het doodstille dorpje woonden niet meer dan 150 mensen. HaverSchmidt preekt er niet alleen, hij geeft er ook catechisatie en hij leert de schooljeugd de tafels van vermenigvuldiging. De bekrompenheid en beperktheid die hij er ontmoet, vormen een geweldige ontzuivering na de levendige tijd in Leiden.

Den Helder

In het najaar van 1862 neemt HaverSchmidt afscheid van zijn kleine gemeente en vertrekt naar Den Helder. Al een halfjaar na zijn aantreden vraagt hij in een depressieve stemming ontslag aan: hij meent niet te kunnen voldoen aan de eisen van Den Helder, die zoveel hoger waren dan die van Foudgum.

Schiedam

Op 1 juni 1864 wordt HaverSchmidt beroepen door de kerkenraad van Schiedam. Wellicht hebben financiële overwegingen ook meegespeeld om dit beroep aan te nemen. In Den Helder verdiende hij f 500.-- per jaar en in Schiedam kon hij f 1000.-- per jaar verdienen. Ook is hij in 1863 getrouwd, hetgeen ook wel zal hebben bijgedragen bij zijn beslissing om van standplaats te veranderen. HaverSchmidt houdt hier preken en lezingen, waarvan er tijdens zijn leven enkele worden gepubliceerd door de Schiedamse uitgever/drukker Roelants. Ook is Haverschmidt een gevierd spreker voor de 'Maatschappij tot Nut van 't Algemeen'. Van eind 1870 tot augustus 1871 is Haverschmidt overspannen en verblijft met zijn gezin in Beekhuizen om te herstellen.

Op 14 juni 1891 overlijdt onverwachts zijn vrouw, nog maar 50 jaar oud. In 1892 onderneemt hij nog enkele reizen o. a. naar Foudgum en Leiden. Maar in juli 1893 stort hij volledig in en hij gaat naar Laag-Soeren naar een instelling voor zenuwlijders. Maar hij heeft hier geen baat bij. Op 19 januari 1894 hangt hij zich op in zijn bedstede. François HaverSchmidt alias Piet Paaltjens ligt begraven op begraafplaats Beukenhof in Schiedam.

Snikken en Grimlachjes

In 1867 worden de gedichten van Piet Paaltjens gebundeld in 'Snikken en Grimlachjes'. Het wordt uitgegeven door zijn overbuurman in Schiedam, H.A.M Roelants. Uit deze bundel blijkt dat Paaltjens/Haverschmidt een ware romanticus is. De gedichten gaan over verlangen naar een andere wereld, (onbeantwoorde) liefde, melancholie en eenzaamheid. Daarnaast zijn ze tevens humoristisch en ironisch.

Afb. 4: Advertentie uit 1867.

Eén van zijn bekendste gedichten is 'Immortellen IX':

*Op 't hoekje van de Hooigracht
En van den Nieuwen Rijn,
Daar zwoer hij, dat hij zijn leven lang
Mijn boezemvriend zou zijn.*

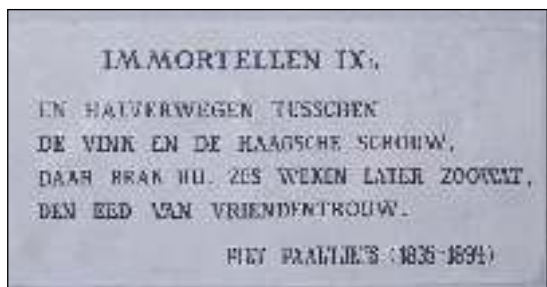
*En halverwegen tusschen
De Vink en de Haagsche Schouw,
Daar brak hij, zes weken later zoowat,
Den eed van vriendentrouw.*

Het eerste couplet van dit gedicht staat sinds 1987 op een muur op de hoek van de Hooigracht en Nieuwe Rijn 64 in Leiden (afb.5).

Afb. 5: Immortellen IX, 1ste couplet.

Bij het Van der Valk Hotel Leiden met Restaurant Het Haagsche Schouw aan de Haagse Schouwweg gaat de tekst verder. Het muurgedicht is in 2008 geplaatst.

Afb. 6: Immortellen IX, 2de couplet.

Verder zijn er nog standbeelden van Piet Paaltjens in Leiden en Leeuwarden (z'n geboorteplaats) en een monument in Foudgum (voorstellende een opengeslagen boek gesteund door een gebroken hart. In het boek staat een gedicht).

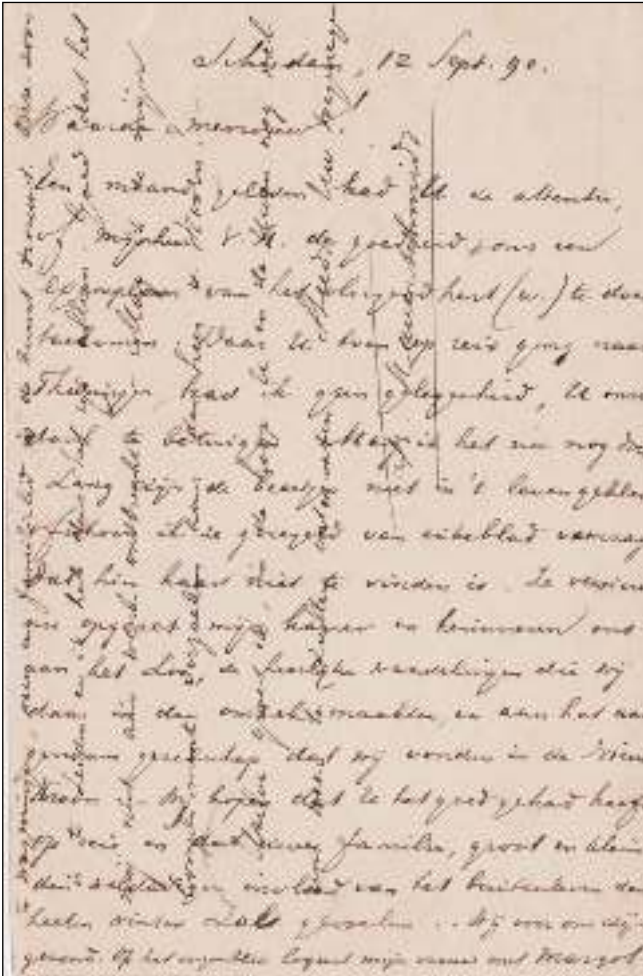

Afb. 7: Standbeelden van Piet Paaltjens in Leiden (l.) en Leeuwarden (r.)

Afb. 8: Piet Paaltjens monument in Foudgum.

Wat nu schrijft Haverschmidt aan mevr. H. van Hoorn-Damman? (afb. 8)

Afb. 8: Achterkant van de briefkaart.

Schiedam, 12 Sept. 90.

Waarde mevrouw.

Een maand geleden had U de attentie, of mijnheer v. H. de goedheid, ons een exemplaar van het vliegend hert (w.) (afb. 9) te doen toekomen. Daar U toen op reis ging naar Thüringen had ik geen gelegenheid, U onze dank te betuigen. Mag ik het nu nog doen. Lang zijn de beestjes niet in 't leven gebleven ofschoon ik ze geregeld van eikeblad voorzag, dat hier haast niet te vinden is. Ze versieren nu opgezet mijn kamer en

herinneren ons aan het Loo, de heerlijke wandelingen die we daar in den omtrek maakten, en aan het aangenaam gezelschap dat wij vonden in de Nieuwe Kroon. – Wij hopen dat U het goed gehad heeft op reis en dat uwer familie, groot en klein, den weldadigen invloed van het buitenleven den heelen winter zal gevoelen. – Wij voor ons zijn gezond. Op het oogenblik logeert mijn vrouw met Margot te Wageningen, waar een familielid in de buurt trouwt. Onze zoon is te Leiden en ik heb dus het rijk alleen. Goed dat het mij niet aan werk ontbreekt. – Mag ik U mijn compliment verzoeken aan den heer v. Hoorn – Uzelve groet ik, in de hoop U en de Uwen nog weleens weer te zullen ontmoeten. Steeds Uw toegenegen,

Fr. Haverschmidt

Afb. 9: Vliegend Hert.

Refs:

https://dbnl.nl/tekst/have010mmat01_01/have010mmat01_01.pdf

<http://www.pietpaaltjens.nl>

<https://www.bibliotheek.nl/eregalerij/piet-paaltjens/piet-paaltjens-erfenis.html>

-o-o-o-

NIEUWE EMISSIES

- 24 januari: 220 jaar postbedrijf:** velletje met 2 postzegels van € 0,87
- 15 februari: Rembrandt in het Rijksmuseum:** velletje met 2 postzegels van € 0,87
- 25 februari: Beleef de natuur – stinsenplanten:** velletje van 10 verschillende postzegels van € 0,87
- Mooi Nederland Waddeneilanden – Vlieland:** velletje met 5 dezelfde postzegels van € 0,87

ALBUMBLAD

HARRIE DE KOK:

'IK GENIET ER NU VAN, NA MIJ, DE ZONDVLOED!'

door René Kok

31 december 2018: de laatste dag van het jaar. Altijd zo'n van alles en nog wat dag. Ik ga hem nuttig besteden. Ik stap op deze rustige dag (negen graden) in de auto naar Tilburg om op bezoek te gaan bij Harrie de Kok. In de verte hoor ik het eerste vuurwerk al op me af komen. Het belooft in ieder geval een knallende ontmoeting te worden.

Wat voor man is Harrie de Kok?

Een man van de cijfers, antwoordt hij zonder na te denken. Zijn hele leven lang houdt hij zich al met cijfertjes bezig. Tot op de dag van vandaag. Harrie is een echte geboren en getogen Tilburger. Met trots vertelt hij dat er al een genealogische lijn in Tilburg is gevonden tot in de 17^e eeuw. Vanzelfsprekend bracht hij zijn jeugd en lagereschooltijd door in Tilburg (de Heikant), om daar vervolgens een aantal jaren later zijn HBS-A diploma op te halen. Harrie gaat werken, behaalt nog een aantal administratieve diploma's (o.a. boekhouden) en weet de dans van zijn militaire dienstplicht te ontlopen door een afgekondigd 'buitengewoon verlof'. Acht jaar lang combineert hij werk en studie (op zaterdagen en in de avonden) om uiteindelijk op universitair niveau deze fase van zijn leven af te ronden met een prachtig diploma van Register Accountant (R. A.) op zak. Hij kwam al snel in dienst van zijn eerste accountantskantoor.

Maar wat doet een accountant nou precies? Harrie legt me dat heel eenvoudig uit: zo'n man controleert de juistheid/volledigheid van de financiële boek-

houding van de klanten. Hij controleert de jaarrekening en geeft ook financiële adviezen, o. a. over fiscale zaken. Momenteel is hij gestopt met werken voor een baas, maar werkt nog wel voor zichzelf (maximaal twee dagen in de week). Zo heeft hij gelukkig nog wat tijd over voor:

De postzegels

Hij kan daar gepassioneerd over vertellen. Hij is lid van drie verenigingen (Eindhoven, Tilburg en Den Bosch) en zit momenteel (het zal u niet verbazen) als penningmeester in het bestuur van de Tilburgse vereniging. Gedurende 25 jaar was hij ook intensief betrokken bij de Jeugd-Filatelie Nederland. Met spijt in zijn stem vertelt hij dat die aparte afdeling niet meer bestaat. Deze is momenteel ondergebracht bij de Bond. Wel verleent hij op dit gebied nog wat hand- en spandiensten. Harrie heeft ook de Gouden Bondspeld mogen ontvangen voor al zijn verdiensten voor die jeugdfilatelie en als kascommissielid bij de Bond. Hij schreef zelfs een handleiding voor kascommissies van verenigingen die bij de Bond zijn aangesloten. Naast al die organisatorische zaken besteedt hij ook tijd aan het echte verzamelen. Al vanaf zijn basisschooltijd (pakweg op zijn tiende) was hij bezig met postzegels. En dat is tot op de dag van vandaag nooit meer gestopt. Hij herinnert zich nog dat hij van zijn vader een doosje met zegels ontving en dat er met Sinterklaas een eerste album voor Harrie tussen de cadeaus zat. Hij voelt zichzelf een echte autodidact, want hij heeft zichzelf alles geleerd, stroopte beurzen af en verzamelde 'de hele wereld'. Daar kwam later wel wat specialisatie in, met ver op de eerste plaats de posthistorie van Tilburg. Poststukken, prentbriefkaarten (hij heeft er meer dan 2500) via, van en naar Tilburg sieren zijn verzameling. Ik

heb een aantal prachtige voorbeelden mogen zien (o. a. over de bevrijding van Tilburg in oktober 1944). En als ik het goed begrepen heb, zal Harrie in het jaar 2019 voor ons een keer een mooie lezing verzorgen.

Maar behalve Tilburg weet ik Harrie nóg een aantal verzamelgebieden te ontzutselen: Nederland (gestempeld), Frankrijk (en

dan met name nog een passie voor perfins), Luxemburg en Zweden. 'Kortom, ik verzamel alles wat oud en mooi is en wat er zoal op mijn pad komt.'

Harrie gaat nog wat verder in op die perfins, en ik luister graag, want steeds hoor ik ook weer nieuwe dingen.

Op het gevaar af, dat de lezer al lang weet wat ik nu ga opschrijven, doe ik het toch. Harrie vertelt het verhaal achter de perfin: het was een controlemaatregel van de directie van een bedrijf om te voorkomen dat op de postkamer werknemers postzegels zouden stelen. Tot zover bekend, maar Harrie vult aan, dat die ongebruikte 'gejatte zegels' op het postkantoor indertijd omgeruild konden worden voor contant geld. En dat kon soms best een aardige bijverdienste opleveren. Ook wel bijzonder is, dat een ansichtkaart met een perfin in de postzegel bijna altijd van de directeur afkomstig was.

Harrie geniet nog volop van zijn verzameling. Hij verzamelt via internet, veilingen, beurzen en de zaken die hij van bekenden krijgt aangereikt. Nee, hij heeft geen opvolger voor zijn verzameling, maar daar maakt hij zich ook helemaal niet druk om: 'Ik geniet er nu van, na mij, de zondvloed!'

Andere hobby's? ja zeker: Treinen. Zowel op de postzegels als in de modelspoorbaan-realiteit. Een zeker vervolg daarop is het bouwen en ontwikkelen, samen met zijn echtgenote Tonny, van het jaarlijkse Winterdorp in huis. Dit jaar niet, vanwege tijdelijk plaatsgebrek, maar elk jaar wordt daar heel veel aandacht aan besteed. Daar zijn ze samen wel een aantal dagen mee bezig. Harrie verzorgt de treinen in dat dorp, en Tonny de entourage van huisjes en aankleding.

Hun gezamenlijke passie is ook wel hun hond, die vanwege het naderende knallen van het vuurwerk tijdelijk elders op een rustige plek is ondergebracht. Samen puzzelen ze ook heel graag aan de tafel: duizenden stukjes worden geduldig in elkaar gepast. Tenslotte merkt Harrie op, dat hij erg geïnteresseerd

is in Geschiedenis. Dan is hij bij mij aan het goede adres! Hij weet zich nog steeds de boeiende lessen van zijn docent Geschiedenis te herinneren.

Op de valreep

komen we nog even te praten over de Bossche vereniging. Hij kan als geen ander onze vereniging vergelijken met die twee andere Brabantse verenigingen. Hij voelt zich erg thuis in Den Bosch, is onder de indruk van de sfeer. En met name de actieve instelling (o. a. van het bestuur) vindt hij erg prettig. Ook aan de vroegere contacten met onze jeugdafdeling in de personen van Wout van Dinther en Hans van Nunen bewaart hij goede herinneringen. We zullen Harrie dus nog heel vaak tegenkomen in de Helftheuvel.

Ik neem weer afscheid, het einde van het jaar nadert en het vuurwerk knalt al heftig. Ik kan me geen beter afscheid wensen van het jaar 2018 dan dit bruisende en energieke gesprek. Wederom een kennismaking met een heel bijzonder lid van onze vereniging. We zullen in 2019 nog meer van hem horen.

-o-o-o-

Pzh West Brabant

---

*Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart*

*Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl*

RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.
Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten. Ik breng dan het gevraagde voor u mee.
Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.

POSTZEGELS IN DE STRIJD TEGEN LEPPA

Postzegels kun je gebruiken om post mee te versturen, om te verzamelen, maar ook ten behoeve van andere goede doelen.

Sjan van der Sanden maakt prachtige kaarten, waarbij ze postzegels verwerkt tot ware kunststukjes. Die kaarten verkoopt ze op beurzen, markten en braderieën. De opbrengst gaat in zijn geheel naar een goed doel: de bestrijding van lepra (melaatsheid) en de verzorging van lijdere aan die verschrikkelijke ziekte.

Voor haar kaarten gebruikt Sjan postzegels die niet meer in aanmerking komen om te verzamelen. Omdat er teveel van in omloop zijn en/of beschadigd.

Sjan van der Sanden hoopt dat de leden van onze vereniging haar aan zulke postzegels willen helpen als materiaal voor de kaarten die zij maakt. Maar omdat Sjan in de omgeving van Nijmegen woont, is Gidie Teurlings bereid voor haar op te treden als 'postkantoor'. Geef aan Gidie uw overvloedige postzegels en zij zorgt dat ze terecht komen op het juiste adres.

Bij voorbaat hartelijk dank namens Sjan en de Leprastichting!

KUNST OP DE KAART (5)

Menso Kamerlingh Onnes (1860-1925)

door Han de Bruin

Kunstenaars en drankgebruik is een regelmatig voorkomende combinatie. In een aantal gevallen ontaardde dat ook in drankmisbruik, met alle gevolgen van dien voor de kunstenaar. Bekende voorbeelden hiervan zijn de schilder Maurice Utrillo (1883-1955) en de Nederlandse schilder Johan Bartold Jongkind (1819-1891).

De laatste frequenteerde in Parijs te vaak de kunstenaarscafés en kon de alcohol niet meer missen. Rond 1850 moest hij zelfs vanwege zijn hoge drankschulden Parijs ontvluchten. Pas nadat bevriende schilders een veiling hielden van zijn schilderijen, aangevuld door veiling van eigen werk van deze vrienden, konden zijn schulden worden afgelost en kon hij zich weer in Parijs vertonen. Maar echt los van de drank is hij nooit kunnen komen. In Nederland trof de dichter Gerard den Brabander (pseudoniem van Jan G. Jofriet, 1900-1968) een soortgelijk lot. Den Brabander was ook een te grote innemer.

Van hem is bekend dat hij ook wel eens betaalde met een twee- of vierregelig gedicht op een bierviltje¹. Den Brabander kon ook over zijn eigen drankgebruik cynisch zijn, zoals in het gedicht 'Mezelf':

*Mezelf die ging met mezelf
Tezamen een borrel drinken,
Maar toen voelde de wederhelft
Zich met 't kroost in het niet verzinken.
Ach! Waarom toch niet drinken
en verliefd met elkander klinken?
Wij nemen van 't leven tóch maar de helft
En de buurman de wederhelft?²*

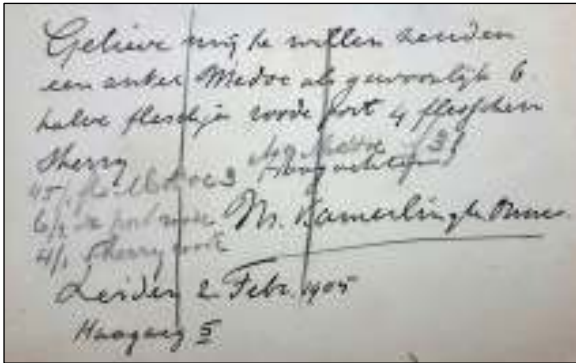
Recentere voorbeelden zijn Herman Brood en Amy – *what's in a name* – Winehouse.

---

¹ Dieuwke Eringa, 'Ik ben van elf'.

² Gerard den Brabander, Verzamelde verzen.

Tot welke categorie de Leidse schilder Menso Kamerlingh Onnes behoorde, is niet bekend. Uit de op 2 februari 1905 door hem aan de firma D. Oolgaars & zonen, wijnhandelaar te Harlingen verzonden briefkaart, valt wel af te leiden dat door hem de drank flink werd ingeslagen.

De bestelling luidt : 'Gelieve mij te willen zenden een anker Medoc als gewoonlijk 6 halve fleschjes roode port 4 flesschen sherry.'

Een anker is een oude inhoudsmaat van 35 liter. Blijkens de potloodaantekeningen van de wijnhandelaar werd Medoc 3 (Medoc uit het jaar 1903?) voor f 31,- uitgeleverd in 45 hele flessen (45/1), naast de port (6/2) en de (roode) sherry (4/1). En dit was de bestelling 'als gewoonlijk' Menso Kamerlingh Onnes is gelukkig bekender geworden door zijn schilderkunst dan door zijn drankgebruik.

Zelfportret Menso Kamerlingh Onnes³

³ <https://nl.wikipedia.org>

Als kunstschilder wordt hij gerekend tot de Haagse impressionistische school. Hij maakte hij landschappen in de stijl van de Haagse School. Later schilderde hij ook veel stillevens van bloemen.

Stilleven door Menso Kamerlingh Onnes⁴

De naam Kamerlingh Onnes zal bij de meesten wel een belletje doen rinkelen. In iedere stad is wel een Kamerlingh Onnesstraat of -plein te vinden. Die straten zijn echter vernoemd naar zijn oudere broer Heike (1853-1926), winnaar van de Nobelprijs voor natuurkunde in 1913. Deze Heike Kamerlingh Onnes wist op 10 juli 1908 in zijn laboratorium als eerste door extreme koeling (-269°C !) het gas helium vloeibaar te maken. In 1911 ontdekte deze Heike Kamerlingh Onnes ook dat zuivere metalen zoals kwik, tin en lood, bij extreem lage temperaturen supergeleidend worden.

Menso Kamerlingh Onnes schilderde voor de universiteit ook een aantal portretten van Leidse professoren, waaronder in 1909 dat van zijn broer, Heike Kamerlingh Onnes.

---

⁴ www.simonis-buunk.nl

Portret door Menso Kamerlingh Onnes (1909)⁵

Van de ontdekkingen van deze Heike worden in computerland ook nu nog de vruchten geplukt. Dat leverde hem in 1936 ook een eigen postzegel op.⁶

⁵ <https://commons.wikimedia.org>

⁶ Zomerzegel 1936 NVP nr 286.

TYPE VETH: ENKEL- EN MEERVOUDIGE FRANKERINGEN

afl. 17: frankeringen met de 20 cent, donkerblauw (1925/1928)

door Adam van der Linden

Breda, 8 september 1925. Brief met bestemming Moukden, China. Tarief: brief tot 20 gr. 20 cent. Om het adres gemakkelijker te vinden is een strookje in het Chinees opgeplakt. Op de achterzijde: doorgangsstempel Harbin 25-9-1925; aankomststempel 26-9-1925.

Rotterdam, 29 mei 1931. Brief met bestemming Leipzig. Tarief: brief 21-40 gr. 20 cent. Op 6 juli 1931 in Leipzig opnieuw gefrankeerd en doorgestuurd naar Riga, Letland. Duits tarief: 25 Pfennig tot 20 gr.

Santpoort-Station, 11 januari 1934. Lokale brief naar Haarlem. Tarief: brief 2^e gewichtsklasse 10 cent; expresrecht 10 cent. Santpoort hoorde bij het postale gebied van Haarlem waarvoor het lokale tarief gold. Het normale brieftarief zou 12 cent zijn geweest. Het lokale tarief is afgeschaft op 1-4-1957.

Rotterdam, 18 mei 1945. Brief naar Londen voor een lid van de Nederlandse Delegatie. Tarief brief 2^e gewicht 20 cent. Einde geldigheid van de zegel was 31-3-1944. Extreem zeldzaam gebruik van een Veth-zegel na WWII.

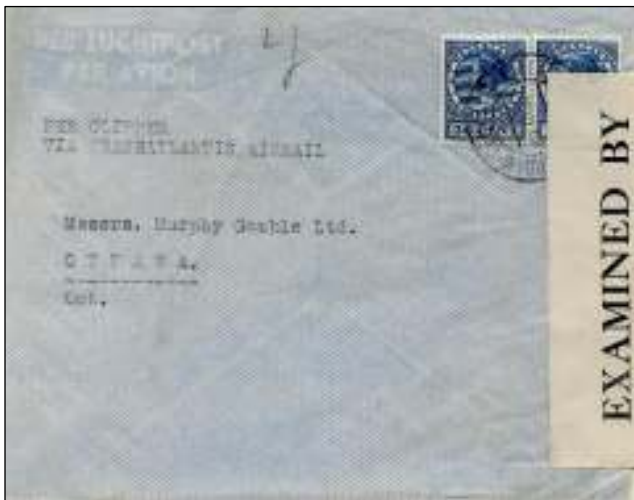
's-Gravenhage, 5 november 1925. Brief naar Genua, Italië. Tarief: brief 2^e gewicht 25 cent. Aantekenrecht 15 cent. Aankomststempel 7-11-1925.

's-Gravenhage, 20 september 1926. Brief naar Dresden. Tarief: brief 15 cent; aantekenrecht (vast recht waarde) 15 cent; variabel recht 10 cent per 150 gulden/330 franc. Samen 40 cent.

Rotterdam, 15 juni 1927. Waarde-brief naar Sonnefeld. Tarief: brief 15 cent; aantekenrecht (vast recht) 15 cent, variabel recht (voor 42 gulden) 10 cent per 150 gulden.

Amsterdam, 29 maart 1940. LP-brief naar Ottawa, Canada. Tarief: brief 12½ cent; luchtrecht per 5 gram 27½ cent. Sluitstrook van de censuur te Bermuda. Na de inval in Polen op 1 september 1939 werd er door de Duitsers en de Fransen, maar vooral door de Engelsen wereldwijd gecensureerd.

POSTSTUK VAN DE MAAND

Naheffing op een poststuk uit het buitenland

Ath (België), 28 juli 1900. Briefkaart met als eerste bestemming Scheveningen, tarief 10 centimes. Er werd een binnenlandse kaart van 5 centimes gebruikt, zodat er 5 centimes tekort was gefrankeerd. Van dit tekort, verdubbeld tot 10 centimes, was de tegenwaarde in Nederlands geld 5 cent. De kaart werd dubbelgevouwen aangeboden aan de geadresseerde, met twee portzegels van 2½ cent om de rand geplakt om 'inkijken' (en dan niet betalen!) te voorkomen. De geadresseerde bleek in Scheveningen niet aanwezig, zodat het portbedrag van 5 cent werd 'afgeschreven' (zie ovals stempel linksonder).

De kaart werd doorgestuurd naar Berlijn. In Berlijn werd de kaart opnieuw belast met 20 Pfennig verhoogd port (in de volksmond 'strafport' geheten). Zie de met blauw potlood geschreven '20' (N. B. In Duitsland werkte de post niet met portzegels.) De Duitse munt had dezelfde pariteit als de Belgische munt. De geadresseerde bleek niet te vinden: zie de stempels, het strookje en de geschreven tekst.

Ten slotte werd de kaart op 9 augustus teruggestuurd naar Ath, alwaar ze arriveerde op 11 augustus.

D. v. d. L.

**Postzegels verzamelen
een hobby
voor alle leeftijden**